

Filmoteca de Catalunya 2006

L'origen de l'actual Filmoteca de Catalunya és la delegació barcelonina de la Filmoteca Nacional de España que depenia del Ministerio de Cultura. L'any 1981 va ser traspasada a la Generalitat de Catalunya i va ser adscrita al Servei de Cinematografia del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. L'any 2001, la Filmoteca va ser adscrita a l'ICIC, organisme dependent del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Els objectius bàsics de la Filmoteca de Catalunya són:

- La preservació i catalogació del patrimoni fílmic i documental.
- Difondre el coneixement del cinema.

La Filmoteca de Catalunya s'estructura en les àrees següents:

- Arxiu: les seves funcions són recuperar, preservar, catalogar i restaurar les pel·lícules que constitueixen el fons fílmic.
- Difusió: les seves funcions són programar la sala de projeccions de Barcelona, organitzar taules rodones, cursos, seminaris i altres activitats pedagògiques, i l'edició de llibres i publicacions.
- Documentació: les seves funcions són preservar, catalogar i, eventualment, restaurar el fons documental que la Filmoteca gestiona a través de la Biblioteca de Cinema.

Àrea de l'Arxiu

Conservació

- Preservació i restauració

Aquest any i dins el marc del projecte de restauració anomenat "Miquel Porter i Moix", s'han preservat 223 títols dels quals 17 s'han restaurat.

Entre aquests títols cal destacar "La Verbena de la Paloma" de José Buchs, 1921, film que fins ara es donava per perdut i que significa la primera gran producció de l'indústria cinematogràfica a Madrid. Aquesta restauració ha estat possible a partir d'una còpia original trobada a Balaguer.

- Adequació

S'ha continuat la revisió sistemàtica dels materials procedents dels laboratoris Fotofilm-Riera, principalment negatius originals de cinema català. Amb un total de 3.542 llaunes revisades i inspeccionades.

Col·lecció

- Dipòsits i col·lecció

Els 299 nous dipòsits, obsequis o lliuraments obligatoris d'enguany corresponen a un total de 7.857 llaunes i 171 vídeos. El número total de llaunes conservades a l'Arxiu és de 90.942.

Lliuraments obligatoris:

Hi ha hagut 94 lliuraments obligatoris de material audiovisual motivat per subvencions de la Direcció General de Política Lingüística, subvencions de l'Àrea de l'Audiovisual de l'Institut Català de les Indústries Culturals o subvencions de l'Institut de les Ciències i les Arts Audiovisuales del Ministeri de Cultura, i que han incorporat al fons de la Filmoteca 106 documents en suport videogràfic i 543 documents cinematogràfics, que corresponen a 23 títols de còpies estàndards i 36 títols de materials de preservació.

Catalogació

Enguany el fons catalogat de la Filmoteca ha arribat a 18.462 títols que corresponen a 37.933 documents audiovisuals i 16.114 documents fotogràfics.

- Fotografia

S'ha continuat la catalogació i l'escanejat del fons fotogràfic de l'Arxiu. S'han revisat, analitzat, identificat i adequat amb condicions per millorar la seva conservació de 4.730 fotografies fixes de pel·lícules espanyoles. Aquesta catalogació es fa mitjançant un conveni amb la Universitat de Barcelona, a través de la Fundació Bosch i Gimpera, i dirigit per la doctora Palmira González. Aquest any han intervingut un total de 63 alumnes, entre els que cursen la carrera i els que estan fent el doctorat.

- Investigació

Mitjançant un conveni amb la Facultat de Biblioteconomia i a través d'un contracte en pràctiques s'han sistematitzat part dels diccionaris de la base de dades de fotografies, Mobydoc Photo.

El Departament de Història del Cinema de la Facultat de Història de la Universitat Autònoma ha endegat un conveni de catalogació que es durà a terme durant el curs 2006-2007, sota la direcció del doctor Joan M. Minguet amb tres alumnes d'aquest Departament, per catalogar còpies estàndards.

Els historiadors i especialistes, Pere de la Riva i Josep Lleixà, han investigat i revisat la catalogació i estat d'una part de la col·lecció de cinema català, per tal de facilitar la valoració dels nostres documents per establir prioritats en el pla de restauracions.

Accés

- Banc d'imatges

S'han atès 313 sol·licituds generals, les quals han generat 204 visionats, 156 dels quals han consultat 1.165 vídeos i 48 de cinematogràfics que han consultat 154 pel·lícules. Part d'aquestes consultes han sol·licitat imatges per a noves produccions audiovisuals, s'han cedit 2.167 minuts d'imatges, corresponents a 331 títols. I s'han deixat en préstec 63 documents per a diferents festivals, seminaris o activitats de caràcter cultural. L'augment extraordinari d'activitat d'accés a les imatges del fons es degut a les commemoracions del 75é i 70é aniversari de la Proclamació de la Segona República i l'inici de la Guerra Civil, de manera principal, encara que també atribuïble al augment de continguts audiovisuals en tots els àmbits.

- Altres

Cal destacar en aquest any la participació en el festival "L'Imagine Ritrovato" de Bologna, Itàlia, amb la presentació de 4 títols en el monogràfic de les danses serpentines i Loïe Fuller. Així mateix hem col·laborat en nombroses institucions en retrospectives i homenatges al director Joaquim Jordà, destacant especialment el Torino Film Festival amb la retrospectiva completa d'aquest autor traspasat el 2006.

S'ha editat un DVD de la pel·lícula catalana de 1917 "La Secta de los Misteriosos" d'Alberto Marro, a partir de la restauració feta per Filmoteca Española. Una de les poques mostres de cinema dels anys 10 català que ha sobreviscut, encara que no íntegrament.

Àrea de Difusió

L'any 2006 la programació de la Filmoteca de Catalunya s'ha dut a terme a la sala de projeccions de la Filmoteca a Barcelona de l'Avinguda de Sarrià, 33. La sala de projeccions compta amb capacitat per a 421 espectadors. L'any 2006 s'hi han realitzat 983 sessions en 333 dies, amb un total de 115.686 espectadors. En aquestes sessions, a més de les pel·lícules projectades, han participat 55 personalitats invitades (realitzadors, actors, guionistes, crítics i conservadors, etc.), s'han celebrat 11 taules rodones i dos seminaris: al primer *Hitchcock, entre el feminisme i el psicoanàlisi*, es va analitzar la filmografia de Hitchcock desde el punt de vista feminista i psicoanalític; al segon, *El cinema de la transició* es va aprofundir en el cinema espanyol dels anys de la Transició política (1975-1982).

Taules rodones

Gelabert i el seu temps

Palmira González, Joan Maria Minguet Batllori i Mariona Bruzzo.

El cinema espanyol

Carlos Losilla, Mirito Torreiro, José Enrique Monterde i Paco Vilallonga.

Joan Marín

José María Caparrós Lera, Júlio Pérez Perucha, José Luis Rubio Munt i Alejandro Montiel.

Billy Wilder

Romà Gubern, Josep Casals, Manel Quinto i José Enrique Monterde.

Anthony Mann

Quim Casas, José Luis Castro de Paz, José María Latorre i José Enrique Monterde.

Joaquim Jordà

Jordi Herralde, Laia Manresa, Núria Villazán, Jordi Balló, Carles Gusi i Ariadna Pujol.

John Huston

Paco Camarasa, Carlos F. Heredero, Núria Vidal i José Enrique Monterde.

Otto Preminger

Carlos Losilla, Santos Zunzunegui, José Enrique Monterde i José María Latorre.

Joaquim Romaguera i Ramió

Júlio Pérez Perucha, Joan Giner, Llorenç Soler i Josep Maria López Llaví.

Pere Portabella

Carlos Losilla, Fèlix Fanés, Esteve Rimbau i Julio Pérez Perucha.

Ermanno Olmi

Daniela Aronica, Juan José Caballero, José Enrique Monterde, Joan Coromines)

Algunes de les retrospectives de més relleu van ser les dedicades a Ermanno Olmi, Vilgot Sjöman –en una de les seves darreres aparicions públiques últimes– Sharunas Bartas, Volker Koepp, Abbas Kiarostami, Bruce Beresford, Axel Corti, Carole Bouquet y Marin Karmitz. Entre les cinematografies nacionals, les d'Àustria i Holanda van merèixer un interès especial juntament amb la catalana i l'espanyola: els pioners Fructuós Gelabert i Ramón Biadiu, la República, l'historiador Joaquim Romaguera, l'actriu Mercè Sampietro, el director de fotografia Joan Mariné, els directors Pere Portabella, José María Nunes y Joaquim Jordà, els cicles "Premis Sant Jordi" i "Els Goya".

La memòria del cine va estar representada en la commemoració dels centenari de Dimitri Shostakovich, Franz Waxman, Otto Preminger, Alexandre Trauner, Billy Wilder, Luchino Visconti, John Huston, Anthony Mann i Jacques Becker. També es va retre homenatge als desapareguts Sven Nykvist, Gérard Brach, Danièle Huillet i Shelley Winters.

Des del punt de vista de la conservació la retrospectiva més significativa de l'any ha estat la dedicada a la recuperació del cinema mut, un homenatge als primers 25 anys de Le Giornate del Cinema Muto, que ha donat a conèixer obres que fins ara no s'havien projectat mai a la Filmoteca a partir de les millors restauracions provinents d'una dotzena de Filmoteques estrangeres.

L'any 2006 la recaptació de la sala de projeccions de Barcelona, ha estat de 188.853,50 euros i ha comptat amb l'assistència de 115.686 espectadors.

Iniciatives d'anys recents, com els cicles Els millors films de l'any, El film del mes o El documental del mes, han demostrat estar consolidades, així com altres de més tradició, com Aula de cinema, destinada als estudiants universitaris d'Història del cinema de la Universitat de Barcelona, Universitat Pompeu Fabra i Universitat Ramon Lull.

La Filmoteca al territori

La Filmoteca de Catalunya té convenis amb set entitats d'arreu de Catalunya (Girona, Lleida, Manresa, Olot, Tarragona, Terrassa i Vic), pels quals es programen una mitjana de 20 sessions anyals a cadascuna.

Els convenis de col·laboració són els següents:

GIRONA: conveni de l'ICIC amb el Col·lectiu de Crítics de Girona i l'Ajuntament de Girona.

LLEIDA: conveni de l'ICIC amb el Cercle de Belles Arts de Lleida i la Universitat de Lleida.

MANRESA: conveni de l'ICIC amb l'Ajuntament de Manresa i el Cine Club Manresa.

OLOT: conveni de l'ICIC amb l'Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot.

TARRAGONA: conveni de l'ICIC amb l'Ajuntament de Tarragona, els Serveis Territorials del Departament de Cultura a Tarragona i "Anima't" Serveis Culturals.

TERRASSA: conveni de l'ICIC amb la Societat Municipal de Comunicació de Terrassa, S.A.

VIC: conveni de l'ICIC amb l'Institut Municipal d'Acció Cultural de Vic.

En aquestes seus s'han projectat 136 títols amb una assistència total d'espectadors de 6.428.

Seu	Sessions	Espectadors
Girona	20	1.197
Lleida	23	952
Manresa	15	766
Olot	14	343
Tarragona	21	929
Terrassa	28	1.220
Vic	15	1.021

Sessions Filmoteca és un programa que abasta el patrimoni fílmic de la Filmoteca de Catalunya que està disponible gratuïtament per a cineclubs i entitats sense ànim de lucre en el marc del conveni signat entre la Filmoteca de Catalunya i la Federació Catalana de Cineclubs.

Aquest programa permet difondre a partir de diferents programes, com ara *Laya Films (I) Noticiaris*, *Laya Films (II)*, *Documentals independents*, *Cinema amateur-Delmiro de Caralt*, *Segundo de Chomón*, *Patrimoni cinematogràfic català*, *Documentals sonors* o *Fuego en Espanya*, el patrimoni fílmic de Catalunya en format DVD, de forma totalment gratuïta, les peces més interessants de Arxiu de la Filmoteca. Enguany s'han celebrat 54 sessions: 37 sessions a Cineclubs i 17 sessions en diferents entitats amb la assistència d'un total de 2.012 espectadors.

Comarques	Sessions	Espectadors
-----------	----------	-------------

Maresme	8	279
Vallès Oriental	7	278
Barcelonès	7	259
Vallès Occidental	4	242
Baix Ebre	5	146
Bages	1	110
Alt Empordà	3	102
Baix Camp	2	95
Pallars Sobirà	1	85
Segrià	4	84
Gironès	1	70
Garrotxa	1	70
Alt Camp	2	60
Baix Llobregat	4	54
Osona	1	52
Garraf	2	26

Publicacions

En 2006 la Filmoteca ha seguit l'impuls editorial iniciat l'any anterior. Aquest any s'han publicat tres volums corresponents a la col·lecció de monografies *Cineastes* en català, castellà i anglès. Els títols d'aquest any han estat: *Nunes, el cineasta intrèpid*, de Joan M. Minguet Batllori; *Joaquim Jordà. La mirada lliure*, de Laia Manresa i, *Jordi Cadena. Entre l'experiment i la indústria*, de Núria Vidal. Com cada any, s'ha editat el catàleg *Col·lecció de programes*, que recopila tota l'activitat i la programació de l'any anterior.

Àrea de Documentació: Biblioteca de la Filmoteca

La Biblioteca té la missió de recuperar, conservar, processar i difondre els documents generats a partir del fet cinematogràfic a Catalunya país i més enllà de l'abast geogràfic pels documents que es considerin bàsics per l'estudi, historiografia i investigació de la nostra àrea temàtica d'especialització.

Consulta i moviment de fons

L'any 2006 la Biblioteca de la Filmoteca ha tingut 12.693 usuaris a Sala, que han consultat 23.727 documents amb la distribució següent:

- 15.726 llibres.
- 2.755 títols de revistes.

- 2.995 reculls de premsa.
- 2.291 de pel·lícules visionades.

S'ha atès i respost 1.476 consultes externes (per carta, fax, correu electrònic i telèfon). S'han deixat en préstec un total de 5.903 llibres. S'han realitzat 378 carnets de préstec nous i 97 renovacions.

Catalogació i increment de fons

En data de 31 de desembre de 2006, hi ha un total de 36.650 exemplars de documents en línia catalogats i durant el 2006 s'han incorporat un total de 1.512 ítems nous al catàleg automatitzat.

L'increment dels fons documentals s'ha produït a partir de la incorporació de 175 títols de publicacions periòdiques a través de subscripcions obsequi i intercanvi; 29.638 notícies als reculls de premsa especialitzats i s'ha incrementat amb 1.020 unitats l'arxiu de *pres books*. Altrament, s'han catalogat 7.531 unitats de vídeos i DVD's bé de nova adquisició o bé del fons antic.

El fons gràfic inventariat fins l'any 2006 arriba a la quantitat de 90.000 ítems (fotos, cartells, cromos, diapositives, CD's publicitaris. El fons fotogràfic Colita ha estat processat en un primer nivell de descripció i introduït a la base de dades, amb un total de 21.236 imatges processades entre positius i negatius.

Preservació i conservació de la col·lecció

S'han restaurat i reenquadrant 20 llibres, i s'han enquadrant de nou 130 volums de revistes i 250 guions no publicats; 200 fotografies i cartelleres en blanc i negre i colorejades a mà i muntades sobre cartró, corresponents als anys 1920 fins els 1940. I, a més a més s'ha fet la restauració, neteja i encapsulat de 3 daguerreotips. S'ha començat el tractament documental del Fons Baños que consta de documentació personal, de les seves pel·lícules, cartes, fotografies de cinema i de col·lecció.

Nous projectes

S'han iniciat tres nous projectes:

- 1) Digitalització de l'arxiu de premsa del 2006 consultable amb el programa Mobydoc.
- 2) Es comencen a digitalitzar els més de 20.000 dossiers de premsa retrospectiva que inclouen més d'un milió de documents.
- 3) S'ha iniciat el servei de préstec de DVD's

Altres activitats

- Participació en el programa P.I.P (buidatge de publicacions periòdiques) de la Comissió de Documentació de la FIAF amb la indexació de la revista "Dirigido".
- Aportació d'11 bibliografies per als suplementos del programa de la Sala de projecció.
- Organització de 12 visites concertades per a grups interessats.
- Realització de 2 exposicions de material gràfic a les vitrines de la Biblioteca i diverses a les de la Sala de projecció.
- Participació amb fons propis a diverses exposicions i mitjans de comunicació.
- La Biblioteca ha acollit 2 alumnes en pràctiques dins del Conveni amb la Universitat de Barcelona (UB), per una totalitat de 420 hores de dedicació durant les quals han realitzat diverses tasques a totes les seccions de l'àrea de Documentació, amb una dedicació especial a la catalogació de fullets antics.

Convenis de col·laboració

- Amb la Federació Catalana de Cineclubs, per al *Projecte de difusió del patrimoni cinematogràfic català* que es conserva a la Filmoteca de Catalunya.
- Amb la Federació Catalana de Cineclubs, per al *Projecte de reforç, promoció i expansió d'activitats cineclubístiques i de difusió del cinema en general*.
- Convenis amb diverses entitats locals públiques i privades de Girona, Lleida, Manresa, Olot, Terrassa, Tarragona i Vic, per a la realització de les sessions "Filmoteca" en aquestes ciutats.
- Convenis amb la Universitat de Barcelona, la Universitat Pompeu Fabra i la Universitat Ramon Llull, per a la realització a la Filmoteca d'un espai fix de projecció setmanal, Aula de Cinema, història del cinema durant el curs acadèmic, que figura dins les activitats que generen crèdits de lliure elecció pels estudiants.
- Convenis marc que permeten la realització de pràctiques curriculars d'alumnes amb: Universitat Pompeu Fabra (Estudis de Comunicació Audiovisual), Fundació Blanquerna (Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull), Universitat Internacional de Catalunya, Universitat Autònoma de Barcelona (Diplomatura de Postgrau en Traducció Audiovisual de l'escola de Doctorat i Formació Continuada) .
- Convenis amb diverses entitats per a l'aplicació de descomptes en el preu de l'entrada per col·lectius específics: membres del Club Super 3 (Televisió de Catalunya, SA), titulars del Carnet jove (Turisme Juvenil de Catalunya, SA), membres del Club d'Actors (Fundació Museu del Cinema Tomàs Mallol), afiliats a la Unió General de Treballadors (UGT) i titulars del Carnet de biblioteques (Consorti de biblioteques de Barcelona).